

РЕПУБЛИКА СРПСКА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Вукота О. Говедарица, народни посланик

Нацрт

ЗАКОН
О ИСПИТИВАЊУ ПОРИЈЕКЛА ИМОВИНЕ

Бања Лука, децембар 2012. године

ЗАКОН О ИСПИТИВАЊУ ПОРИЈЕКЛА ИМОВИНЕ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, поступак и органи надлежни за испитивање поријекла имовине, привремено одузимање имовине, судска надлежност и правни основ за пренос имовине за коју није могуће утврдити законит основ стицања и управљање имовином чија законитост стицања није утврђена.

Члан 2.

(1) Циљ овог закона је заштита интереса и уставног поретка Републике Српске и успостављање истинске равноправности грађана и њихове једнакости пред законом, а што је у протеклом периоду нарушено слабашћу Републике да се правовремено и на одговарајући начин супростави учињеним злоупотребама друштвеног, политичког и јавног положаја, корупцији, организованом криминалу и најтежим облицима привредног криминала, и што као посљедице на једној страни има штету насталу на терет Републике Српске и њених грађана, а на другој страни лица која су стекла или увећала своју имовину, а за шта не постоји законит основ стицања.

(2) Циљ овог закона је и успостављање правне сигурности у имовинско-правним односима, онемогућавање посједовања, управљања, кориштења и укључивања у законито пословање имовине чији се законит основ стицања не може доказати.

Члан 3.

Сматра се да је имовина коју су стекла физичка, правна или с њима повезана лица, стечена на законит начин, све док надлежни суд својом коначном одлуком не одлучи другачије, или док Пореска управа и власник не закључе споразум о преносу права над имовином у коме се утврђује да за имовину која је предмет споразума не постоји законит основ стицања.

Сматра се да вриједност имовине за коју не постоји законит основ стицања представља штету коју је претрпила Република Српска и власник те имовине је дужан надокнадити насталу штету преносом права над том имовином у корист Републике Српске или, уколико то није могуће, другим облицима обештећења.

Члан 4.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају сљедеће значење:

а) имовина у смислу овог закона је скуп имовинских права и обавеза власника имовине на непокретним и покретним стварима, као и приход или друга корист остварена непосредно или посредно, као и добро у које је она претворена или са којим је

помијешана, а коју је власник стекао послје 01. 04. 1992. г. и чија вриједност прелази имовински цензус,

б) имовински цензус износи вриједност имовине на дан стицања имовине која је већа од 500.000,00 КМ,

в) законит основ стицања имовине су сви законити основи и начини стицања имовине,

г) имовином чији се законит основ стицања не може доказати сматра се имовина физичког лица, правног лица или са њима повезаних лица, која је стечена прије покретања поступка испитивања поријекла имовине, а за коју не постоји законит основ стицања,

д) основана сумња у постојање законитог стицања имовине постоји када је у очигледној несразмјери имовина власника или другог лица обухваћеног финансијском истрагом са његовим пореским подацима,

ђ) вјеродостојни докази су сви докази који доказују поријекло имовине,

е) власником у смислу овог закона сматра:

- **физичко лице и/или правно лице** чија је имовина предмет поступка испитивања поријекла имовине,
- **оставилац** као лице против кога, усљед смрти, поступак испитивања поријекла имовине није покренут или је обустављен, а утврђено је да је имао имовину чији се законит основ стицања не може доказати,
- **повезана лица** као чланови породице физичког лица тј. супружник, сродници у првој линији, браћа и сестре, усвојеници и њихови потомци који живе у заједничком домаћинству и сродници до трећег степена сродства, односно лица која контролишу правно лице или лица која заједнички контролишу правно лице, посједовањем најмање 50% вриједности имовине или најмање 50% удјела у акционарском друштву, директно или путем једног или више физичких, односно правних лица,
- **правни сљедбеник** као насљедник физичког лица, правног лица или са њима повезаних лица, оставиоца или њихових насљедника,
- **треће лице** као физичко или правно лице на које је пренесена имовина чији се законит основ стицања не може доказати,
- **званичници** као сва изабрана, именована или постављена лица, односно лица запослена у државној управи која имају држављанство Републике Српске, као и предсједници парламентарних политичких странака из Републике Српске, а који су те функције вршили или врше у периоду од 1. јануара 1992. године и послје тог датума.
- **носиоци највиших функција законодавне, извршне и судске власти** су: предсједници и потпредсједници Републике Српске; предсједник, потпредсједници и министри Владе Републике Српске; предсједник и потпредсједници Народне скупштине Републике Српске; предсједник и судије Уставног суда Републике Српске; предсједник и судије Врховног суда Републике Српске; главни републички тужилац Републике Српске; главни специјални тужилац Републике Српске; правобранилац Републике Српске; главни ревизор и замјеник главног ревизора Главне службе за ревизију јавног сектора у Републици Српској; српски члан Предсједништва Босне и Херцеговине; чланови колегија оба дома Парламентарне скупштине

Босне и Херцеговине; предсједавајући и чланови Савјета министара Босне и Херцеговине; Главни тужилац Босне и Херцеговине; предсједник и судије Суда Босне и Херцеговине; правобранилац Босне и Херцеговине; генерални ревизор и замјеник генералног ревизора Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине.

II НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Члан 5.

(1) Орган надлежан за вођење поступка у вези са испитивањем поријекла имовине је Пореска управа Републике Српске. У остваривању ове надлежности и вршењу дужности дужни су јој подршку пружити тужилаштво, суд, Министарство унутрашњих послова Републике Српске (у даљем тексту: Министарство унутрашњих послова), Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске и Агенција за управљање одузетом имовином (у даљем тексту: Агенција).

(2) Надлежност и овлашћења тужилаштва и суда, Министарства унутрашњих послова, Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске и Агенције уређене су овим законом и одговарајућим прописима којима је регулисан рад ових институција.

(3) Сви републички органи, организације и јавне службе, као и физичка лица и друга правна лица, дужни су да пруже помоћ у поступку испитивања поријекла имовине, а имају обавезу да по тражењу Пореске управе доставе све чиме располажу а тиче се поступка испитивања поријекла имовине.

Члан 6.

(1) Надзор над спровођењем овог закона врши Комисија коју именује Народна скупштина Републике Српске.

(2) Пореска управа сваких шест мјесеци подноси Народној Скупштини Републике Српске Извјештај о раду који се односи на испитивање поријекла имовине.

Члан 7.

(1) Пореска управа успоставља Јединицу за испитивање поријекла имовине као посебну организациону јединицу (у даљем тексту: Јединица), у чијој надлежности је испитивање поријекла имовине и вршење других послова у складу с овим законом.

(2) Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Пореској управи утврђује се организација Јединице.

Члан 8.

(1) Послове чувања и управљања одузетом имовином предвиђене овим законом обавља Агенција.

(2) Послове из своје надлежности Агенција врши у складу са Законом о одузимању имовине стечене извршењем кривичног дјела.

III ПОСТУПАК

Члан 9.

Ако одредбама овог закона није посебно прописано, у поступку испитивања поријекла имовине сходно ће се примјењивати одредбе Закона о Пореској управи Републике Српске, Закона о општем управном поступку и Закона о управном спору.

1. Финансијска истрага

Члан 10.

(1) Одлуку о покретању финансијске истраге против власника доноси Јединица када постоје основи сумње да власник има или је имао имовину чија је вриједност већа од имовинског цензуса, а за коју не постоји законит основ стицања.

(2) У финансијској истрази прикупљају се сви докази о имовини и законитим приходима које је власник имовине стекао, односно остварио прије покретања поступка, докази о имовини коју је наслиједио правни сљедбеник и докази о имовини и накнади за коју је имовина пренесена на треће лице.

Члан 11.

(1) Финансијска истрага покреће се по пријави, у вези са сазнањима до којих се дошло у току вршења службене дужности или редовно годишње у случају да се ради о имовини званичника који обављају функције предсједника парламентарних странака и носилаца највиших функција законодавне, извршне и судске власти.

(2) Пријаву може поднијети свако физичко и правно лице, а лице које врши службену дужност или јавна овлашћења има обавезу да поднесе пријаву.

(3) Пријава се подноси Јединици.

(4) Званичници имају обавезу да на крају сваке календарске године на посебном обрасцу доставе податке и вјеродостојне доказе о својој имовини Пореској управи Републике Српске, без обзира да ли се она налази у Републици Српској, Босни и Херцеговини или у иностранству, а Пореска управа ће по службеној дужности водити поступак испитивања поријекла ове имовине.

Члан 12.

(1) Дужност је свих органа и лица која учествују у финансијској истрази да поступају са нарочитом хитношћу.

(2) Подаци у вези са финансијском истрагом повјерљиви су и представљају службену тајну. Осим службених лица ове податке не могу одавати ни друга лица којима подаци постану доступни. Службено лице је дужно да друго лице обавијести да ови

подаци представљају тајну. Запослени у Пореској управи дужни су да чувају податке до којих дођу у току рада као и по престанку радног односа.

(3) Подаци о имовини званичника биће доступни јавности.

Члан 13.

Ради утврђивања вриједности покретних ствари и/или прибављања вјеродостојних доказа, а у сарадњи са надлежним органима, могуће је одлучити да се изврши претрес стана, радног мјеста, осталих просторија власника или других лица за које се основано сумња да чувају покретну ствар или доказе.

Члан 14.

(1) Предмети и докази који могу послужити за вођење финансијске истраге привремено ће се одузети на основу одлуке Јединице која може важити до окончања поступка.

(2) Лице од кога је одузимање извршено има право жалбе коју подноси у року од осам дана. Жалба се подноси директору Пореке управе путем Јединице. Одлука директора је коначна.

(3) Предмети и докази из става 1. овог члана могу се привремено одузети и без одлуке Јединице уколико постоји опасност од одлагања, а у року од три дана биће донесена одлука о привременом одузимању из става 1. овог члана.

Члан 15.

(1) Републички и други органи, организације и јавне службе дужни су Јединици омогућити увид и доставити податке, документа и друге предмете из става 1. овог члана.

(2) Увид и достава не може се ускратити позивањем на обавезу чувања пословне, службене, државне, односно војне тајне.

(3) Пореска управа може наредити банкарској или другој финансијској организацији да Јединици достави податке о стању пословних и личних рачуна и сефова власника, као и да омогући увид у сефове.

(4) Пореска управа може одобрити Јединици да врши аутоматску обраду података о стању пословних и личних рачуна и сефова власника имовине и других лица обухваћених финансијском истрагом.

(5) Јединица је дужна да власника без одлагања обавјести о покретању поступка испитивања поријекла имовине.

Члан 16.

(1) О финансијској истрази Јединица сачињава претходни налаз.

(2) Када финансијска истрага покаже да власник има законит основ стицања за имовину Јединица ће донијети одлуку о обустављању поступка и доставиће му претходни налаз.

(3) Када финансијска истрага покаже да власник нема законит основ стицања за имовину, Јединица ће му доставити претходни налаз и позвати га да у року од 30 дана од дана достаљања позива и претходног налаза достави вјеродостојне доказе.

(4) Овај рок се из оправданих разлога може продужити, али не дуже од шест мјесеци.

(5) Уколико власник достави Јединици вјеродостојне доказе или они буду прибављени на неки други начин директор Пореске управе доноси одлуку о обустављању поступка која је коначна. Одлука о обустављању поступка доставља се власнику и подносиоцу пријаве.

Члан 17.

(1) Јединица ће саставити коначни налаз и доставити га директору Пореске управе уколико власник не достави вјеродостојне доказе или достави доказе које јединица не може прихватити као вјеродостојне.

(2) Јединица ће истовремено коначни налаз финансијске истраге доставити и власнику.

2. Поступак пред судом

Члан 18.

(1) По пријему коначног налаза финансијске истраге директор Пореске управе тужбом код надлежног суда покрене парницу против власника у којој истиче одговарајући имовинско-правни захтјев у складу са чланом 3. овог Закона.

(2) Право на законску затезну камату везану за главно потраживање тужиоца траје од дана достављања власнику коначног налаза финансијске истраге.

(3) Сви рокови везани за облигациони однос Пореске управе и власника почињу тећи од дана доношења одлуке о покретања поступка испитивања поријекла имовине, а ранији проток времена се неће узимати у обзир.

(4) О покретању поступка пред надлежним судом, Пореска управа је дужна информисати тужиоца мјесно надлежног за туженог, као и Правобранилаштво Републике Српске.

Члан 19.

(1) Судски поступак се води у складу са Законом о парничном поступку.

(2) Суд ће упоредо са слањем тужбе на одговор објавити и јавни оглас у коме ће навести све податке којима се предметна имовина описује на одговарајући и препознатљив начин, а са циљем да о спору правовремено буду информисани потенцијални умјешачи.

(3) Уколико у току трајања судског поступка тужени достави нове доказе које Пореска управа прихвати као вјеродостојне доказе поступак ће бити обустављен одлуком суда. Пореска управа је дужна да у року од 30 дана од дана пријема таквих доказа достави своје мишљење.

Члан 20.

(1) Пореска управа и власник у периоду од завршетка финансијске истраге па до правоснажности пресуде могу закључити споразум о преносу имовине у корист Републике Српске, а који се односи на имовину за коју се вјеродостојним доказима не може утврдити законит основ стицања, односно споразум о одговарајућем облику и висини обештећења Републике Српске.

(2) Уколико власник понуди закључење оваквог споразума Пореска управа је дужна исти закључити.

(3) Споразум се доставља Правобранилаштву Републике Српске које у року од тридесет дана од дана достављања споразума дужно да га прихвати или одбаци.

(4) Уколико Правобранилаштво споразум не прихвати у остављеном року тада преузима обавезе Пореске управе везане за вођење судског поступка, а Пореска управа је дужна да му достави све расположиве резултат финансијске истраге, доступне податке, предмете и доказе.

3. Мјере обезбјеђења

Члан 21.

(1) Када постоји опасност да би вођење финансијске истраге било онемогућено или касније обештећење Републике Српске било отежано или онемогућено, Пореска управа може у току трајања финансијске истраге поднијети приједлог за одлучивање о судским мјерама обезбјеђења.

(2) Мјера из става 1. овог члана траје до доношења окончања финансијске истраге ако се она завршава одбацивањем пријаве, односно до закључења споразума између страна или до окончања судског поступка.

Члан 22.

Покретна имовина и други предмети који буду привремено одузети власнику у току трајања финансијске истраге повјеравају се на чување Агенцији.

IV МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 23.

(1) Међународна сарадња у циљу испитивања поријекла имовине остварује се на основу међународног споразума.

(2) Међународна сарадња, у смислу одредаба овог закона, обухвата пружање помоћи у проналажењу имовине чије се поријекло испитује и сарадњу у вези са спровођењем одлука које се тичу поступка испитивања имовине у управном поступку и обештећења у парничном поступку.

Члан 24.

Претпоставке за пружање помоћи су:

- а) да тражена мјера није у супротности са основним начелима домаћег правног поретка,
- б) да извршење молбе иностраног органа не би штетило суверенитету, јавном поретку или другим интересима Босне и Херцеговине и Републике Српске и
- в) да су у иностраном поступку доношења одлуке задовољени стандарди правичног суђења.

V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.

Народна скупштина Републике Српске ће у року од 60 дана допунити свој Пословник одредбама које уређују рад Комисије за испитивање поријекла имовине и спровести поступак избора комисије у којој поред народних посланика у чланству учествују представници невладиних организација које се баве борбом против корупције и представници научне заједнице.

Директор Пореске управе ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона ускладити акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Пореске управе са одредбама овог Закона и обезбједити рад Јединице.

Члан 27.

Пореска управа има обавезу да у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона приоритетно и по службеној дужности проведе поступак утврђивања вриједности имовине званичника који на дан доношења овог Закона обављају функције предсједника парламентарних странака и носилаца највиших функција законодавне, извршне и судске власти.

Члан 28.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАЦРТА ЗАКОНА О ИСПИТИВАЊУ ПОРИЈЕКЛА ИМОВИНЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона је садржан у Амандману XXXII на члан 68. Устава Републике Српске, т. 10. и 11., према коме Република, између осталог, уређује и обезбјеђује организацију, надлежност и рад државних органа и систем јавних служби.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

(накнадно доставља Секретаријат за законодавство)

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

(накнадно доставља Министарство за економске односе и регионалну сарадњу)

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Криминал и корупција су кључни проблеми свих земаља које су пролазиле кроз друштвено-економску транзицију и представљају главну кочницу њиховог развоја, а посебно у ситуацији опште финансијске кризе, све већег сиромашења становништва и нарастајућих друштвених разлика у којима се ствара мали слој богатих и све већи слој сиромашних, док средњи слој који је гарант унутрашње стабилности нестаје. Због тога се сматра да је Република Српска данас више угрожена изнутра овим негативним процесом, него што јој пријети опасност споља, иако су оба ова процеса у корелацији.

Републици Српској је потребна стварна и суштинска, а не формална и демагошка борба против криминала и корупције. Република Српска нема ни најмању шансу да се политички и економски еманципује уколико и даље буде заробљена у раљама криминала. Да би се успјешно повела борба против овако озбиљног проблема, потребно је широку подршку грађана у овој области артикулисати путем законодавних, извршних и судских органа који морају да функционишу транспарентно и у складу са уставним, законским и подзаконским нормама. Стална и будна контрола рада ових органа и институција представља неопходан услов изградње заједнице на здравим основама. По многим показатељима Република Српска има изразито високу стопу криминала и корупције која за последице има све веће сиромаштво, парализовану економију, нереалну експанзију јавног сектора, ниску стопу страних инвестиција, гашење предузећа, одлив младих кадрова и довођење у питање перспективе живљења на овим просторима.

Корупција је присутна у свим сегментима друштва. Она је опака болест која захвати главу па се пренесе и на остатак организма. Управо зато, борба против корупције мора кренути од главе, односно од врха државе. За успјешну борбу против корупције неопходно је постојање одговарајуће легислативе и усвајање нових антикорупцијских закона. У том смислу потребно је хитно донијети Закон о испитивању поријекла имовине.

Због свега наведеног, сматрамо да је приоритетно питање спровођење поступка утврђивања поријекла имовине званичника у Републици Српској који обављају функције предсједника парламентарних странака, као и носиоца највиших функција законодавне, извршне и судске власти. Дакле, циљ овога закона јесте заштита уставног поретка као основног и приоритетног интереса, успостављање истинске равноправности и једнакости грађана пред законом као и онемогућавање посједовања и коришћења имовине чији се законит основ не може доказати. С обзиром на то да досадашњи законски акти нису донијели конкретна рјешења, сматрамо да овим законом одговорност треба повјерити Пореској управи Републике Српске која би кроз своју организациону јединицу у сарадњи са осталим институцијама одговорила самом садржају овога законског акта и потребама јавног манифестовања и реалних показатеља политичке воље за борбу против криминала и корупције.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чл. 1. прописано је да овај Закон уређује услове, поступак и органе надлежне за испитивање поријекла имовине, привремено одузимање имовине, судска надлежност и правни основ за пренос имовине за коју није могуће утврдити законит основ стицања, као и управљање том имовином.

Чл. 2. и 3. одређује се циљ овог закона: заштита интереса и управног поретка Републике Српске, одговарајући начин супростављања злоупотребама положаја, корупцији, организованом криминалу и најтежим облицима привредног криминала. Сматра се да је стицањем имовине на незаконит начин учињена штета Републици Српској.

Чл. 4 дефинише се значење појединих израза у овом Закону.

Чл. 5., 6., 7. и 8. прописују се органи за провођење овог Закона, надзор над његовим провођењем и орган задужен за чување и управљање одузетом имовином.

Чл. 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. и 17. прописује се начин покретања поступка испитивања поријекла имовине, поступак провјере поријекла имовине и сва питања везана за финансијску истрагу о поријеклу имовине.

Чл. 18., 19. и 20. прописан је начин покретања поступка пред судом по пријему коначног налаза финансијске истраге и начин располагања имовином за коју се утврди незаконит начин стицања до коначне судске пресуде.

Чл. 21. и 22. прописују се мјере обезбјеђења привремено одузете имовине.

Чл. 23. и 24. прописује се могућност упостављања међународне сарадње у циљу испитивања поријекла имовине и услови под којима се та сарадња може остварити.

Чл. 25. и 26. прописује се успостављање органа за провођење овог Закона и рок за покретање поступка провјере имовине по службеној дужности.

Чл. 28. утврђује се ступање на снагу овог Закона.

VI ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Српске.